

СПОГАДИ ПРО АНАТОЛІЯ КИРИЛОВИЧА БАБКА*

Мені пощастило багато років спілкуватися з цією мудрою і талановитою людиною. Спочатку в університеті слухати курс його чудових лекцій, виконувати під його керівництвом дипломну роботу, потім в аспірантурі – кандидатську дисертацію, а в подальшому багато років працювати разом з Анатолієм Кириловичем у відділі аналітичної хімії Інституту загальної та неорганічної хімії Академії наук України.

Анатолій Кирилович був справжнім подвижником науки, він притягав до себе розум і серця людей своїм багатограним талантом, надзвичайною працездатністю, своєю закоханістю в науку. Він жив наукою, жив заради науки. І зараз, коли Анатолія Кириловича немає, він незримо присутній у всіх наших справах.

Своїми успіхами ми, його учні, завдячені Анатолію Кириловичу, тому що він зумів передати нам частку своєї творчої наснаги. І досі, як напутні слова, лунають для мене побажання Анатолія Кириловича: „Всіх Вам кольорів метал-індикаторного методу”.

Я завжди розповідаю своїм студентам про цю чудову людину, в якій науковий талант вченого поєднувався з працьовитістю, організованістю, високими моральними принципами і особливою чарівністю.

У створених ним широко відомих наукових школах виховувалося багато сучасних вчених. Загально відомо, що особистість вченого і педагога має дуже великий вплив на учнів. На життя більшості з тих, хто навчався у Анатолія Кириловича Бабка, цей вплив був особливо значущим.

Натхнення простежувалося у всьому його образі – і в його характерній зовнішності, і в стилі його поведінки, і в манері спілкуватися з аудиторією. У спілкуванні зі студентами та аспірантами він був завжди демократичним і доступним. Розмовляючи зі студентами, він поводився так, нібито був впевнений, що його розуміють. І якщо студент не розумів суті питання, що дискутувалося, він чітко усвідомлював, що потрібно працювати і працювати, щоб наступним разом розуміти краще. Так зі студентських років починався відбір тих, які потім створили відому школу академіка Бабка.

Велику увагу приділяв Анатолій Кирилович аналітичній секції ВХТ ім. Д. І. Менделєєва, незмінним керівником якої він був багато років. Працюючи з ним у цій організації (на посаді вченого секретаря), я бачила як закладаються і здійснюються міцні ділові контакти з аналітиками університету, КПІ та іншими науковими центрами Києва, а також з працівниками заводських хімічних лабораторій (на деяких з них він був постійним консультантом). Він вважав суттєвим попереднє обговорювання дисертаційних робіт, заслуховування доповідей наукових співробітників з актуальних проблем сучасності, навіть цікавих дипломних робіт студентів. Таким чином Анатолій Кирилович, наприклад, звернув увагу на студента КПІ І.Є.Калиніченка і потім прийняв його до себе в аспірантуру в ІЗНХ АН

---

* Рукопис надано автором

України. Зараз він працює в ІКХХВ АН України і підготував до захисту докторську дисертацію.

Все своє життя Анатолій Кирилович приділяв велику увагу підготовці наукових кадрів. Він був людиною розуму, праці і чесного доброго серця. Головним своїм завданням він вважав викладання таких розділів аналітичної хімії, які б могли бути фундаментом для самостійної наукової роботи в широкій галузі хімії та допомагати в керівництві роботами претендентів на кандидатські ступені.

В 1951 р. спільно з професором І.В.П'ятницьким Анатолій Кирилович видав підручник з кількісного аналізу, який і дотепер залишається одним з найкращих підручників з аналітичної хімії. Мені особливо запам'ятався випадок, коли приїжджали студенти Ленінградського університету подивитися на людину, яка створила такий чудовий підручник. Матеріал в ньому поданий на високому науковому рівні, але в доступній для розуміння формі, стисло, лаконічно.

Оригінально проводив Анатолій Кирилович екзамени з якісного та кількісного аналізу. Безумовно, насамперед, ставилися теоретичні питання, але, крім цього, Анатолій Кирилович пропонував (особливо, якщо студент претендував на відмінну оцінку) визначити якісний і кількісний склад будь-якого розчину. Наприклад, потрібно було злити два запропонованих розчини, а потім за кольором осаду, за його здатністю розчинятися в кислотах, лугах, комплексоутворюючих реагентах визначити якісний склад сполуки, що досліджувалась.

Анатолій Кирилович завжди вимагав чіткості, конкретності та лаконічності у викладенні матеріалу при написанні статей, дисертацій. Запам'яталися деякі його зауваження, зроблені в гумористичній формі – "32 слова", "бабушкин стиль" (у випадку застосування багатьох дієприслівникових зворотів), "в работе отсутствует 12-тый месяц, а без него нет года" (в разі незавершеної роботи) або "это тросточка и бантики". Не любляв він захоплення надмірною математизацією, якщо вона затемнює розуміння хімічної суті питання.

Дотепер часто згадую Анатолія Кириловича, ту наукову атмосферу, яку в ті роки він створював навколо себе. Анатолій Кирилович був талановитим вченим, який склав цілу епоху в розвитку науки в ХХ ст. з найбільш важливих розділів аналітичної хімії.